

Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer

Sagsnr.
2021 - 6960

Svar på spørgsmål fra udvalget stillet den 3. november 2021.

Doknr.
458966

Spørgsmål nr. 5:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 15/10-21 fra Sammenslutningen af Danske Småøer om de forestående planlovsforhandlinger og de små øer, jf. ULØ alm. del - bilag 14?”

Dato
29-11-2021

Svar:

Det er vigtigt for regeringen, at der er gode muligheder for at leve et godt liv overalt i Danmark – uanset om man bor i en større by, et landdistrikt eller på en af de danske småøer. Der er stor variation i befolkningsudviklingen på tværs af småøerne. Nogle øer oplever i disse år befolkningstilvækst, andre en tilbagegang. Det er positivt, at man lokalt arbejder for at sikre attraktive bosætningsmuligheder, der kan tiltrække nye beboere og understøtte udviklingen af lokale erhvervs- og turismetiltag.

Sammenslutningen af Danske Småøer har i henvendelsen af 15. oktober 2021 foreslået, at der i planloven gives mulighed for udviklingsplaner for de små øer, som kan danne grundlag for en lempeligere praksis i forhold til strandbeskyttelseslinjen og kystnærhedszonen uden præcedens for resten af landet, samt at der på småøerne gives mulighed for at etablere flere helårsboliger i tiloversblevne driftsboliger både i kystnærhedszonen og inden for strandbeskyttelseslinjen.

Bolig- og Planstyrelsen har oplyst følgende fsva. planloven:

”Kystnærhedszonen er en ca. tre km bred planlægningszone fra kysten og ind i landet, hvor planloven fastsætter bestemmelser for den kommunale planlægning og landzoneadministration. Kystnærhedszonen skal ifølge loven som udgangspunkt søges friholdt for bebyggelse og anlæg, der ikke er afhængige af kystnærhed.

Planloven gør det muligt uden landzonetilladelse at etablere en bolig i overflødiggjorte landbrugsbygninger i landzone, også inden for kystnærhedszonen. Kommunerne kan endvidere efter en konkret vurdering meddele landzonetilladelse til at etablere flere boligenheder i eksisterende bygninger i landzone. I kystnærhedszonen kan der dog kun gives landzonetilladelse, hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne.

Det fremgår af ”Vejledning om landzoneadministration”, at mange danske småøer ofte er helt omfattet af kystnærhedszonen og dermed også underlagt den restriktive administrationspraksis knyttet til denne zone. Samtidig medfører den svære økonomiske og sociale situation på mange af øerne, at der er behov for en særlig indsats for at fremme vækst og udvikling samt understøtte de eksisterende lokalsamfund. Kommunalbestyrelsen bør derfor være imødekommende med at

meddele landzonetilladelser på de små øer, særligt til erhverv og helårsbeboelse, når det ansøgte ikke strider mod planlægningen. Der anlægges således en lempeligere praksis for kommunernes landzoneadministration for de mindre øer herunder de øer, der indgår i Sammenslutningen af Danske Småøer. Det gælder fx i forhold til at give landzonetilladelse til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger i landzone, som er egnede hertil. Ud over landzonetilladelser kan kommunerne lokalplanlægge med henblik på opførelse af et begrænset antal boliger fx i landsbyer i landzone. Specielt for de mindre øer gælder, at bysamfund i landzone kan udbygges, hvis en generel begrænsning af bebyggelsen vil være i modstrid med hensynet til udvikling eller opretholdelse af ø-samfundet.

Det bemærkes, at det efter planloven er muligt for kommunalbestyrelsen at give tilladelse til at udleje sommerhuse til helårsbeboelse på de små øer samt Læsø. Efter almenboligloven er det desuden muligt for kommunalbestyrelsen at give engangstilskud til etablering af almene boliger på de små øer og ø-kommunerne.”

Miljøministeriet har oplyst følgende fsva. naturbeskyttelsesloven:

”Strandbeskyttelseszonen er reguleret af naturbeskyttelsesloven og omfatter generelt stranden og kysten op til 300 meter fra stranden og ind i landet. Her gælder et generelt forbud mod ændringer af tilstanden. Beskyttelsen har til formål at bevare de åbne kyster og friholde kystlandskaberne for byggeri og andre ændringer af tilstanden og anvendelsen. Derudover varetages naturbeskyttelseshensyn for dyr og planter samt hensynet til offentlighedens frie og lige adgang til kysten og strandene. Beskyttelsen kan som hovedregel kun fraviges i særlige tilfælde. Der kan dog dispenseres til en række foranstaltninger til understøtning af friluftsliv og turisme m.v., selv om der ikke er tale om særlige tilfælde. På grund af de små øers begrænsede areal udgør de strandbeskyttede arealer en relativt stor andel af øernes samlede areal. Der kan i den udvidede del af strandbeskyttelseszonen (100-300 meter) tages særligt hensyn til mindre øers erhvervsmæssige udvikling, og dermed kan der være lempeligere adgang til at opnå dispensation end i resten af landet. Der er i hele landet lempeligere adgang til dispensation til eksisterende virksomheder og udvidelse af helårsboliger i den udvidede strandbeskyttelseszone (100-300 meter).

Indretning af tiloversblevne driftsbygninger til beboelse inden for strandbeskyttelseslinjen skal ses som en ændring af tilstanden, der forudsætter dispensation. Der meddeles som hovedregel afslag hertil. Dette skal ses i sammenhæng med, at etablering af ny kystnær beboelse strider mod selve formålet med strandbeskyttelseslinjen.

Byggeri tæt på kysten til landbrug, skovbrug og fiskerierhvervet er typisk etableret efter en undtagelsesbestemmelse for erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. Det følger heraf, at der ikke dispenseres til ændret anvendelse af byggeriet, hvis anvendelsen på kortere eller længere sigt er mere belastende for naturen. I vurderingen indgår også, at etablering af en bolig må forventes at medføre ønske om yderligere ændringer såsom etablering af haveanlæg, beplantning, terrasser og indkørsel, forbedrede adgangsveje, evt. belysning, garage, skure m.v.

Det forhold, at en ændret anvendelse sker væk fra kysten og evt. vil være skjult fra kysten medfører ikke i sig selv dispensation.”

Det bemærkes, at ”Evaluering af planloven mv.”, der er offentliggjort den 29. marts 2021, bl.a. på baggrund af indspil fra Sammenslutningen af Danske Småøer

indeholder en vurdering af de særlige småø-regler. Det fremgår af evalueringen, at ”(d)e særlige småø-regler har til formål at lempe praksis for henholdsvis strandbeskyttelse og kystnærhedszone og dermed understøtte udviklingsmuligheder på de små øer. Gældende regler administreres dog fortsat restriktivt af hensyn til natur- og landsskabsinteresser. Ibrugtagning af overflødiggjorte bygninger til beboelse, erhverv eller produktion vurderes således i praksis fortsat ofte at medføre øget pres på naturen og færdsel i strandbeskyttede arealer. Derfor gives der sjældent dispensation til at ændre anvendelsen af overflødige bygninger. Bolig- og Planstyrelsen og Miljøministeriet vurderer, at muligheden for bl.a. at ibrugtage overflødiggjorte bygninger samt små yderligere tiltag, som fx opførelse af en lille grøntsagsbod ved siden af eksisterende café, på den enkelte ø på den ene side vil kunne understøtte den efterspurgte udvikling, som de særlige småø-regler har til hensigt at imødekomme. På den anden side står hensynet til påvirkningen af kystlandskabet og naturpåvirkningen, og det vurderes, at yderligere lempelser af reglerne for kyst- og naturbeskyttelse på mindre øer ikke vil kunne gennemføres uden konsekvens for kystlandskabet på den enkelte ø og må forventes at kunne føre til øget behov for kystbeskyttelse.”

På baggrund af evalueringen af planloven pågår der aktuelt forhandlinger om evt. ændringer af planloven, hvor eventuelle ønsker fra forligspartierne til ændring af regler, der har betydning for øerne, kan indgå i drøftelserne.

Med venlig hilsen
Kaare Dybvad Bek